

akár egy megértő kézszorításra vágyott, s csak koldusnak járó garasokat kapott, nem tudhatja, mily felemelő érzés gyógyulni, enyhülni, gyermekhangokkal együtt énekelni és örvendezni, karácsonyfák alatt Jézusra találni.

Ha ez az adventi, Istenhez siető, mélyen emberi érzés, mint a sorvadt kezű ember lelkében hitelménnyé, Jézus evangéliumában és tanításai gyógyító erejében való erős hitté válik, ha várakozásunkban lelkünk szakadatlanul ünnepre készül és megtelünk Jézus-szeretettel; ha rendületlenül hiszünk abban, hogy a sírás, a bánat, az önzetlen szeretet partjainál, gyermekek örömeiben, karácsonyfák fényében, a kenyér és a bor jégyeiben a lélek áldozásának asztalánál találkozunk Vele, gyógyulásunk, újjászületésünk boldog ünneppé lesz.

Ha azért várjuk Öt, hogy az Ő világa, törvénye, életszabálya Istennel és velük való kapcsolata döntő tényezővé váljék a mi életünkben, Ő közére szólít, az öntudatosan élő, építő, boldog karácsonyt ünneplő keresztény világ központjába, hogy tudjunk mi is hinni, bízni újra, tiszta szívvel elindulni, alkotni és áldani, teljes lélekkel, összekulcsolt kézzel imádkozni, megnyugodni. Ámen.

PATAKI ANDRÁS

AZ ÉLET KENYERE

Jn 6, 48; 51/b

Gondoltatok-e néha arra, hogy mennyire kettős a mi életünk? Napjainkat két nagy csoportra osztjuk: hétköznapokra és ünnepnapokra. A hétköznapok a munkának, a küzdelemnek a napjai, az ünnepnapok pedig a megnyugvásnak, a pihenésnek, sőt az önmagunkkal való számvetésnek is a napjai. Hétköznapjainkon azért fáradozunk, azért verejtékezünk reggeltől estig, hogy meglegyen a mi mindennapi testi kenyerünk; az ünnepszentelés perceiben lelkünk talaját próbáljuk termékennyé tenni, hogy a léleknek is legyen meg a mindennapi kenyerere. Ott kint a templom falain túl a test szükségleteiért küszködünk; itt bent az áhítat által megszentelt falak között lelkünket akarjuk táplálni az örök élet kenyérével. Napjainknak ez a kettősége maga az Élet, és nem lehet csak egyiket vagy másikat választani. Nem lehet minden napot csak hétköznapná tenni, mert akkor ugyan mindenben bővölködhetik a test, de „mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall?” (Mt 16, 26) Viszont nem lehet minden napot sem csak ünnepnapná tenni, mert akkor megszegjük az örök isteni parancsot, mely így hangzik: „Hat napon át munkálkodjál és végezd minden dolgodat!” (2Móz 20, 9) Ezt a kettőséget egyetlen nagy életparancsban lehet összefoglalni: Dolgozzál és imádkozzál!

Az emberi életnek ezzel a kettős követelésével Jézus is tisztában volt. Tudta, hogy csak e kettő harmonikus egysége teheti megelégedetté, nyu-

godttá és boldoggá az embert. Amikor imádkozni tanít, akkor sem feledkeznek meg erről, bár a lélek javait a testi javak elé helyezi. A Miatyánk egyetlen kérése, amely földi életünk testi szükségéire irányul: „A mi mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma.“ Ebben kifejezésre jut Jézusnak az a meggyőződése, hogy testi életünk elmaradhatatlan feltétele a mindennapi kenyér. Jól tudta ezt a kísértő is, ott a pusztaságban, amikor a bibliai tudósítás szerint a negyven napig böjtölő Jézust azzal akarja megejteni, hogy így szól hozzá: „Ha Isten fia vagy, mondd, hogy e kövek változzanak kenyerekké“ (Mt 4, 3). Jézus válasza nemcsak a kísértő gondolatot némítja el, hanem örök időkre érvényes, és gondolkodóba ejti a ma hívő emberét is. Figyelmezteti, hogy míg verejték hullatásával kenyeret szerez a mának, addig el ne feledkezzenek halhatatlan lelkeről, mely túléli a holnapot is. Él akkor is, amikor már számára „nem lesz aratás és csűrbe takarítás“.

„Nemcsak kenyérral él az ember!“ E válasz hallatára szükségszerűen találkozunk bennünk a természeti ember a lelki emberrel, azzal, amelyik Isten képét hordozza magában. Ezt a hangot ott kint, a mindennapi testi kenyéért folytatott verejtékes munkában csak igen ritkán halljuk megcsendülni. De ha az ünnepi harangszó az örökös rohanásban pillanatnyi megállásra tud indítani, belátjuk, nagy szükségünk van arra, hogy minél gyakrabban halljuk ezt a hangot, amit a mi belső emberünk megszólaltat az olthatatlan örökkévalóság szomszédjával.

A mindennapi kenyér és mindennapi élet igen szoros kapcsolatban állanak egymással, de lelkünk szinte ösztönösen érzi, hogy nála a mindennapi kenyér nagy ajándék és életfeltétel, de számunkra nem maga az életforrás a szó magasabbrendű értelmében. Lehet hófehér foszlós kenyér a kezünkben, míg ugyanakkor a lelkünk vigasztalan és szegény.

Az igazság az, hogy minden ember ember akar lenni. Élni akar, örökkévaló tartalom után áhítozó lelkét a legkülönbözőbb módon próbálja kielégíteni. De előbb-utóbb rájön arra, hogy legfeljebb csak ideig-óráig tartó orvosságnak bizonyul minden próbálkozása, mellyel lelke kiáltó ürességét gyógyítani akarta. „Sokszor kétségbeesve döbben rá arra, hogy képességei, tudása még mindig nem adtak annyi erőt számára, hogy azzal megtalálhatná és végigjárhatná az örökkévalóságba vezető utat“ (Channing). Kétségbeesve tekint maga köré, barátaitól, ismerőseitől próbál tanácsot kérni, de aztán észreveszi, hogy azok is tanácstalanul tekingetnek maguk körül. A testnek, lehet, nincsenek kívánságai, mert mindene megvan, de a lélek üres és éhez. Éhez és szomjazik az igazságra. És akkor meghall egy hangot, amit mintha csak egyedül öneki, az ő vergődő lelkének üzenne valaki: „Én vagyok az életnek kenyere... ha valaki eszik e kenyérből, él örökké.“

Keresztény Testvérem! Ne tagadd, hogy a te szívedet is összeszorítja a gondolat: mi lesz majd, ha megszűnik a földi lét? Ne tagadd, még ha eddig elhanyagoltad volna is lelked táplálékának gyűjtését, hogy nem vágyakozol ez eledel után! Jöjj hát közelebb Jézushoz, aki neked, nekem és mindannyiunknak üzeni, hogy olyasvalamit kínál most nekünk, ami létünket teljesebbé teszi, ami nélkül olyan szegény az örökkévalóság szempontjából az életünk, mintha a mindennapi kenyeret venné el tőlünk valaki.

„Én vagyok az életnek kenyere — mondja Jézus. — Ha valaki eszik e kenyérből, él örökké.“

Jézus többször használ hasonlatot, amikor magáról és a hozzánk való viszonyáról beszél. Egyszer jó pásztorhoz hasonlítja önmagát, máskor pedig így szól: „Én vagyok az út“, „Én vagyok az ajtó“, „Én vagyok a szőlőtő“. Mindezek a hasonlatok azonban csak egy-egy vonást jelölnek meg az ő gazdag életéből, melynek minden megnyilvánulása a hit és a szeretet megnyilvánulása volt. Mert a pásztor csak vezet és őrzi a rábizott nyáját, az ajtó feltárlásával titkok lesznek nyilvánvalóvá, míg a szőlőtő gazdaggá teszi a szőlővessző termését. De ebben a kijelentésében azt fejezi ki, hogy ő erőforrás egy magasabbrendű élet eléréseért folytatott küzdelemben.

Ha az emberi hiúságra akart volna hatni, bizonyára nem ilyen egyszerű hasonlatot használ. Hiszen mondhatta volna azt is: „Én vagyok az élet aranya, vagy én vagyok az élet drága kincse!“ De nem mondja ezt, mert tudja, hogy mindezek nem életfeltételek. Nem mondja, mert tudja, hogy az arany és drágakő csak keveseknek jut osztályrészül, míg a mindennapi kenyér nélkülözhetetlen mindenhol. Annak ott kell lennie mindenhol, milliomosok asztalánál éppen úgy, mint a mindennapok kenyerét verejtékhullatással, kérges tenyérrel kereső ember asztalán, mert ez a földi lét feltétele. De tudja azt is, hogy nemcsak testből, hanem lélekből is áll az ember. Azt, hogy nem csupán a testnek, hanem a léleknek is megvannak a szükségletei. Nem mondja, hogy ne keressük a test számára szükségességeket, de megmutatja azt, hogy miképpen tápláljuk lelkünket az örök élet hitével, amikor így szól: „Én vagyok az életnek kenyere“ — ezzel azt akarja kifejezni, hogy ő személyválogatás nélkül mindenkié akar lenni, mert minden halhatatlan léleknek szüksége van rá. „Aki ebből a kenyérből eszik, él örökké!“ — mondja tovább szentleckénkben. De mi kérdezzük meg önmagunktól, hogy ilyen nélkülözhetetlen volt-e eddig számunkra Jézus? Kit láttunk és kit kerestünk benne? Menedékvárat vagy egy segítő kezet csupán, akit jó volt néha a közelünkben érezni, de aki igen sokszor kimaradt az életünkből? Akit nem kívántunk olyan feltétlenül ott tudni az életünkben, mint a mindennapi kenyeret az asztalunkon? Bizony, hiányzott és hiányzik Jézus a mi életünkből! Mert ugyan a pásztor is, az ajtó is meg az út is kívül marad rajtunk, de a kenyérnek hússá, vérré kell változnia bennünk. „A kenyér átalakulása csodálatos, rózsákat varázsol az arcra, derűt a lélekbe, simogatássá lesz az édesanya kezén keresztül, erővé lesz a dolgozó karban. Az arc mosolygásában, a simogatásban már nem találjuk meg őt magát, de vonjuk csak el egyszer magunktól, elhalványul az arc, és erőtlenné hanvatlik le a dolgozó kéz.“

Így lesz Jézus számunkra mindig mássá, mindig élétté. Ma vigasztaló szóvá, holnap segítségre kinyújtott kézzé, azután mély békességgé, erőforrássá a harcok megvívásához, vágyakozássá az örökkévaló jó és szép után. Az Élet dallamává lesz bennünk, mely esztendők múlásával nem-hogy halkulna, de egyre erősebbé válik bennünk. Így lesz Jézus örökszép tanításai által lelkünk számára az élet kenyérévé, melyből aki eszik, az örök élet reménységét nyeri.

De ne gondoljátok, hogy mindez varázsütésre, csodaszerűen megy végbe. Nekünk is ki kell vennünk ebből a lelki találkozásból a magunk megillető részét. A mindennapi kenyér sem kerül magától az asztalunkra, azért meg kell dolgozni, verejtéket kell hullatni. A lélek kenyéréért nem kell verejtékezni, de óhajtunk, akarnunk kell, és ha jön felénk a szelíd szavú, szeretetre tanító Mester képében, az ő evangéliumának sza-

vain, tanításain keresztül, akkor méltóképpen kell fogadnunk. A munkával, verejtékkel szerzett mindennapi kenyeret tiszta abrosszal leterített asztalra helyezjük, mert mindenkifölött megbecsüljük. A lélek kenyerét is csak a tiszta lélek fehér abrosszára lehet elhelyezni. Az ünnepszentelés perceiben tisztítsuk hát meg lelkünket mindazon anyagi gondoktól, bűnöktől és gyarlóságoktól, a földi hiúság és könnyelműség mindazon törmelékeitől, melyek közé nem lehet odahelyezni az Élet kenyerét, a Jézus evangéliumát!

Húsvét a jézusi eszmék győzelmének diadalmas ünnepe. Miért ne lehetne ez a mi számunkra is? Csak tőlünk függ, csak akarnunk kell, hogy az legyen! Az evangéliumon keresztül Jézus minden halhatatlan lélek számára az élet kenyere akar lenni. Ezzel a szándékkal jön felénk a Mester ma is. Nyugodt és boldog lesz az életünk, és elmondhatjuk: „Ma lett üdvössége e háznak!”

Adja a mindenható Isten, hogy ez így legyen! Ámen.

FEKETE DEZSŐ

HOL VAGY, ÁDÁM?

1Móz 3, 8—9

Évmilliók után a teremtés nagy műve befejeződött. A világ örvend létének, és mindenek engedelmeskednek a teremtő és gondviselő Atyjuknak. A virágok nyílnak és illatoznak. A fűvek zöldülnek, a fák gyümölcsöt teremnek. Az állatok milliói népesítik be a világot.

Úgy a földet, mint a rajta levő élőlényeket rábizza Isten egy másik teremtményére, kinek ember a neve. Ő lesz a névadójuk és korlátlan uruk. Isten az embertől engedelmességet és hűséget vár. Szövetséget kötnek egymással, melynek értelmében az embert gyermekének és munkatársának fogadja. Viszonzásul azt kívánja, hogy a többi élőlényeknek gondját viselje. Ami jó, azt megtartsa, ami pedig gyarló, tökéletlen, azt a tökéletesség magasabb fokára emelje. Az ember lassan megízleli a jót és a rosszat, a tudást és a hatalmat, s engedve rosszra való hajlamainak, egy idő után törvénszegővé válik. Nem elégszik meg azzal, hogy csak részes legyen az uralkodásban, hanem az egészet kívánja. Amíg mindenek engedelmeskednek egy felsőbb parancsnak s végzik a maguk életritmusukat, addig az ember önálló utat keres.

Isten számon tartja az adott és a kapott ígéreteket. Ez történt egy nap elteltével is, amikor az alkony ráborult a földre, s pihenni készült a munkától elfáradt világ. A nyíló és illatozó virágok harmattengerben fürödtek. A dalos madarak mint fáradt muzsikuskok pihenőre tértek. Minden pihenni akart, erőt meríteni egy újabb nap újabb lehetőségére. Mindenben érzett a jól végzett munka édes öröme. Csak az ember érzett lelkiismeretfurdalást, s szégyenében elrejtőzött Isten elől. Ekkor hangzik el a számon kérő szó: hol vagy, Ádám? Hol vagy, ember? Miért rejtőztél